

la VIII conférence scientifique et pratique internationale, Paris, 4 avril 2025. Paris: La Fedeltà, 2025. – С. 67-77.

13. Шамара О.В., Комашко В.В. Контррозвідувальна діяльність організації нагляду прокурора за додержанням Конституції та законів України органами та підрозділами, що її провадять. *Проблеми формування й реалізації державної політики в секторі безпеки та оборони* : матеріали Міжрегіонального круглого столу (м. Київ, 23 травня 2025 р.) – Київ : Київський інститут Національної гвардії України, 2025. С.125-138.

14. Шамара О.В., Комашко В.В. Щодо посилення прокурорського нагляду за дотриманням Конституції та законів України органами та підрозділами, що здійснюють контррозвідувальну діяльність. *Забезпечення правопорядку та протидії злочинності в Україні та у світі: проблеми та шляхи їх вирішення* : матер. V Міжнар. наук.-практ. конф. (Дніпро, 27 черв. 2025 р.). Дніпро : ВВПЗ «Дніпровський гуманітарний університет», 2025. С.31-41.

Юлія ШЕНДРИК

старший викладач кафедри
кримінального процесу
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ЩОДО ВИЗНАННЯ НЕДОПУСТИМИМИ ДОКАЗІВ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ

В сучасних умовах повномасштабного вторгнення спостерігається поступове зростання рівня злочинності, що не дивно, оскільки основні сили держави, в тому числі і співробітників правоохоронних органів, спрямовані на надання відсічі ворогу. В зв'язку з цим у боротьбі із злочинністю вирішального значення набуває якість роботи правоохоронців – слідчих, оперативних підрозділів тощо, тому питання збирання доказів, їх належності та допустимості наразі є досить актуальним.

Відповідно до ст. 89 КПК України, питання допустимості доказів вирішує суд під час їх оцінки в нарадчій кімнаті під час ухвалення судового рішення. До того ж, як зазначено у ст. 86 КПК України, доказ визнається допустимим, якщо він отриманий у порядку, встановленому цим Кодексом. Таким чином, навіть найдрібніше порушення, допущене стороною обвинувачення при збиранні доказів, може призвести до визнання доказів недопустимими [1].

Наразі наприклад, 05.09.2022 року Луцьким міськрайонним судом Волинської області у справі № 161/1614/21 ухвалено вирок, яким особу визнано невинуватою у пред'явленому їй обвинуваченні за ч.2 ст.364 КК України та на підставі п.3 ч.1 ст.373 КПК України виправдано в зв'язку з відсутністю в її діянні складу кримінального правопорушення. Аналізуючи вказаний вирок суду слід звернути увагу на те, що судом визнано недопустимими доказами зокрема протокол обшуку, висновок судової товарознавчої експертизи, висновок судово-економічної експертизи,

висновок комісійної судової товарознавчої експертизи.

Як вбачається із вироку суду, відомості про кримінальне правопорушення до ЄРДР були внесені 06.12.2019 року, тоді як постанова про створення слідчої групи датована 06.11.2020 року. В той же час обшук, під час якого були вилучені речі і документи, які потім були направлені на експертне дослідження, проведено 20.12.2019 року слідчим, прізвище якого було зазначено в ЄРДР. При цьому постанова про створення слідчої групи на початковій стадії досудового розслідування у матеріалах кримінального провадження відсутня.

Судом звернуто увагу, що витяг з ЄРДР не є процесуальним рішенням, а тому не породжує правових наслідків щодо визначення групи слідчих, тому витяг не може замінити процесуального рішення, яке має бути оформлене постановою. Таким чином, суд дійшов висновку, що збирання вищевказаних доказів здійснено неуповноваженою на те особою [2].

Аналогічна позиція міститься і в постанові Об'єднаної палати Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду від 04.10.2021 року у справі №724/86/20, у якій судом акцентовано увагу на тому, що процесуальне рішення про визначення групи слідчих, які здійснюватимуть досудове розслідування, визначення старшого слідчої групи, який керуватиме діями інших слідчих, має прийматися у формі, яка повинна відповідати визначеним кримінальним процесуальним законам вимогам до процесуального рішення у формі постанови. При цьому таке процесуальне рішення необхідно долучати до матеріалів досудового розслідування для підтвердження наявності повноважень слідчих, які здійснюють досудове розслідування [3].

Слід зазначити, що із позицією Луцького міськрайонного суду Волинської області у справі № 161/1614/21 щодо визнання недопустимими доказів погодився і Волинський апеляційний суд, до якого прокурором було подано апеляційну скаргу на вирок суду першої інстанції. Наразі ухвалою Волинського апеляційного суду від 07 грудня 2022 року у справі № 161/1614/21 вищевказаний вирок залишено без змін, при цьому судом апеляційної інстанції зазначено, що згідно з ст.86 КПК України наведені вище докази не можна визнати такими, які отримані у порядку, встановленому цим Кодексом, а, отже, вони не можуть бути використані при прийнятті процесуальних рішень, і на них не може посилається суд при ухваленні судового рішення [4].

У подальшому прокурором було подано касаційну скаргу на вищезазначені судові рішення, у якій зокрема зазначено про безпідставність визнання ряду зібраних доказів у справі недопустимими, однак ухвалою Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду від 06 березня 2023 року у справі № 161/1614/21 відмовлено у відкритті касаційного провадження за касаційною скаргою прокурора, оскільки наведені прокурором доводи не спростовують правильність висновків суду

апеляційної інстанції в оскаржуваному судовому рішенні [5].

Таким чином, з наведеного прикладу можна побачити, що підставою для визнання недопустимими доказів можуть бути не тільки істотні порушення прав та свобод людини, які нажалі трапляються при проведенні слідчих (розшукових) дій, а банально внаслідок неналежного процесуального оформлення прийнятого рішення у кримінальному провадженні.

1. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13 квітня 2012 р. № 4651-VI. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text> (дата звернення 07.10.2025).

2. Вирок Луцького міськрайонного суду Волинської області від 50.09.2022 року у справі № 161/1614/21. URL : <https://reyestr.court.gov.ua/Review/106045163#> (дата звернення 07.10.2025).

3. Постанова Об'єднаної палати Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду від 04.10.2021 року у справі №724/86/20. URL : <https://reyestr.court.gov.ua/Review/100214751> (дата звернення 07.10.2025).

4. Ухвала Волинського апеляційного суду від 07 грудня 2022 року у справі № 161/1614/21. URL : <https://reyestr.court.gov.ua/Review/107826655> (дата звернення 07.10.2025).

5. Ухвала Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду від 06 березня 2023 року у справі № 161/1614/21. URL : <https://reyestr.court.gov.ua/Review/109675076> (дата звернення 07.10.2025).

Анатолій ШИЯН

старший викладач кафедри
кримінально-правових дисциплін
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ

ПИТАННЯ ПРАВОВОГО СТАТУСУ АДВОКАТА ПРИ НАДАННІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПРАВНИЧОЇ ДОПОМОГИ СВІДКУ ПІД ЧАС ЙОГО ДОПИТУ В КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ

Відповідно до ст. 59 Конституції України кожен має право на професійну правничу допомогу. У випадках, передбачених законом, ця допомога надається безоплатно. Кожен є вільним у виборі захисника своїх прав [1].

Одним із постулатів цього конституційного положення є право кожного на професійну правову допомогу. Закріплений в Основному Законі нашої країни цей постулат свій подальший розвиток спочатку знайшов у рішенні Конституційного Суду України від 16 листопада 2000 року № 13-рп/2000 у справі № 1-17/2000, яким визначено, що конституційний припис «кожен є вільним у виборі захисника своїх прав» стосується не лише підозрюваного чи обвинуваченого, а й інших фізичних осіб» [2]. 30 вересня 2009 року Конституційний Суд України у своєму рішенні № 23-рп/2009 у справі № 1-23/2009 розширив це положення, зазначивши, що відповідно до Основного Закону України положення «кожен має право на правову